

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 3(49) 2025

Київ – 2025

Кравчук О.В. <i>СУТНІСТЬ, ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ПІДЛІТКАМИ</i>	626
Кудла М.В. <i>АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	638
Кулікова С.В. <i>ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА РОЗВИТОК ЗАКЛАДІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ (КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)</i>	649
Куряга Я.Е., Крамська Ю.А., Лазута Р.Р., Могилевич В.Д., Коваленко І.Г., Лазута Р.Г., Зінченко Н.Р. <i>СВІТОВИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВИХ КАДРІВ</i>	658
Лагодинський О.С. <i>СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ОСВІТНЯ АВТОНОМНІСТЬ» ЯК ПЕДАГОГІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ</i>	673
Лебідь О.В., Сторожук С.Д. <i>ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ДЕЯКИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	683
Мирошниченко М.С. <i>РОЛЬ ДИРИГЕНТА У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ АТМОСФЕРИ В УЧНІВСЬКОМУ ОРКЕСТРІ</i>	694
Міхеєва Л.В., Кулешова О.В. <i>ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН</i>	704
Мурзіна О.А. <i>ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ І СТРУКТУРУВАННЯ ЗМІСТУ КУРСУ «МЕДІА-КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЛІКАРЯ: МОЖЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ»</i>	718
Нікітська Ю.М., Михальчук О.О., Зобенько Н.А. <i>СТРЕС-МЕНЕДЖМЕНТ У ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ</i>	729
Ніколаєв А.Т. <i>РОЗРОБКА СИСТЕМИ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ З КУРСУ ВОДІННЯ БОЙОВИХ МАШИН</i>	743

УДК 378.016:[316.77:004.77]-047.22:61-051]-024-028.7

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3\(49\)-718-728](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3(49)-718-728)

Мурзіна Олена Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики, Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, м. Запоріжжя, тел.: (067) 166-44-17, <https://orcid.org/0000-0002-6968-5525>

ПРИНЦИПИ ВІДБОРУ І СТРУКТУРУВАННЯ ЗМІСТУ КУРСУ «МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ ЛІКАРЯ: МОЖЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ»

Анотація. У статті визначено основні підходи до принципів відбору та структурування змісту навчального курсу «Медіакомпетентність лікаря: можливості формування у процесі доклінічної підготовки». Особливістю даного курсу є те, що він охоплює напрями професійної діяльності та сприяє активізації потруб майбутніх лікарів у професійній взаємодії. У процесі розроблення курсу враховано принцип фундаменталізації освіти, що дає змогу в процесі навчання забезпечити майбутніх лікарів потрібними фундаментальними базовими знаннями, сформованими в єдину світоглядну наукову систему на основі сучасних уявлень про науку та її методи. Тому, даний підхід дає змогу інтегрувати знання не тільки з обраної спеціальності, а й з усього комплексу пов'язаних з нею наук, зокрема й природничо-наукових, гуманітарних та соціально-економічних галузей, що формують не тільки професійні навички, але й особистісні потреби, відповідальність фахівця перед наукою й людством.

Навчальний курс «Медіакомпетентність лікаря: можливості формування у процесі доклінічної підготовки» є теоретичною та практичною основою формування сукупності знань та вмінь, які є базовими в структурі медіакомпетентності лікаря. Метою даного курсу є формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті.

Завданнями даного курсу є формування: медіаграмотності, медіакультури та здатність до їх застосування у професійній діяльності; здатності аналізувати, обробляти, оцінювати інформацію з різнорідних джерел для підвищення ефективності професійної діяльності; здатності безпечної взаємодії з цифровим середовищем; здатності цифрової комунікації лікаря та пацієнта; навичок створення власного медіапродукту професійного спрямування.

Впровадження в освітій процес навчального курсу «Медіакомпетентність лікаря: можливості формування у процесі доклінічної підготовки» сприяє ефективному формуванню медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті.

Ключові слова: медіапростор, медіакомпетентність, медіапродукт, цифровізація, доклінічна професійна підготовка.

Murzina Olena Anatoliivna PhD (pedagogical sciences), associate professor department of Medical Physics, Biophysics and Higher Mathematics, Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University, Zaporizhzhia, tel.: (067) 166-44-17, <https://orcid.org/0000-0002-6968-5525>

PRINCIPLES OF SELECTION AND STRUCTURING OF THE CONTENT OF THE COURSE «MEDIA COMPETENCE OF A DOCTOR: POSSIBILITIES OF FORMATION IN THE PROCESS OF PRECLINICAL TRAINING»

Abstract. The article defines the main approaches to the principles of selection and structuring of the content of the training course “Media competence of a doctor: possibilities of formation in the process of preclinical training”. A peculiarity of this course is that it covers different areas of professional activity and contributes to the activation of the needs of future doctors in professional interaction. In the process of developing the course the principle of fundamentalization of education was taken into account that makes it possible to provide future doctors with the necessary fundamental basic knowledge during the training process which is formed into a single worldview scientific system based on modern ideas about science and its methods. Therefore, this approach makes it possible to integrate knowledge not only from the chosen specialty but also from the entire complex of sciences related to it, including natural sciences, humanitarian and social-economic branches, which form not only professional skills, but also personal needs, the responsibility of a specialist before science and humanity.

The training course “Doctor’s Media Competence: possibilities of its formation in the process of preclinical training” is a theoretical and practical basis for the formation of a body of knowledge and skills that are basic in the structure of a doctor’s media competence. The purpose of this course is to form the media competence of future doctors in the process of preclinical professional training at a medical university.

The objectives of this course are to form: media literacy, media culture and the ability to put them into force in professional activities; the ability to analyze, process, and evaluate information from diverse sources to increase the effectiveness of professional activities; the ability to interact safely in the digital environment; the ability of digital communication between a doctor and a patient; the skills of creating one’s own media product of a professional direction.

The implementation of the course “Doctor’s Media Competence: possibilities of its formation in the process of preclinical training” in the training process contributes to the effective formation of media competence of future doctors in the process of preclinical professional training at a medical university.

Keywords: media space, media competence, media product, digitalization, preclinical professional training.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Професійна підготовка фахівців системи охорони здоров'я організовується відповідно до освітніх стандартів, розроблених та затверджених в установленому порядку, вимог освітньої програми та навчального плану.

Освітній процес в медичному університеті базується на принципах науковості, гуманізму, наступності і неперервності та поєднує організаційні і дидактичні заходи, які спрямовані на реалізацію змісту вищої медичної освіти на відповідному освітньому та кваліфікаційному рівнях відповідно до державних стандартів освіти. О. Волосовець вважає, що організація освітнього процесу в медичному університеті спрямована на формування у майбутніх лікарів фахових компетентностей, які відповідають завданням вищої медичної освіти [4].

Відповідно до освітньо-професійної програми, мета освітнього процесу в закладі вищої медичної освіти полягає в забезпеченні підготовки «високо кваліфікованого лікаря, спираючись на академічну підготовку з фундаментальних і клінічних біомедичних наук та підготовку випускників до професійної діяльності лікаря на відповідній первинній посаді шляхом набуття загальних та спеціальних компетентностей, сфера застосування яких щонайменше описується визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань трудової, судової та військової експертизи» [7].

Цифровізація системи охорони здоров'я спонукає заклади вищої медичної освіти використовувати медіатехнології в освітньому процесі. Застосування медіатехнологій в освітньому процесі потребує варіативності змісту, форм і методів із урахуванням як інтересів так і здібностей студентів. На думку Г. Сазоненка, необхідно працювати над вибором «стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи викладачів та студентів» [8]. Тому постає необхідність у відборі та структуруванні змісту навчального матеріалу для курсу, який сприятиме формуванню медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміст професійної підготовки фахівців розглядається як: філософська категорія [1]; історична категорія [10]. Вітвицька С. наголошує, що «зміст освіти відображає певний обсяг і характер світоглядних і морально-етичних ідей, якими має оволодіти студент у процесі навчання» [3]. Зміст освітнього процесу у медичних університетах визначається: з огляду на мету, завдання і відповідні вимоги, що

висуваються до ступеня і виду навчання [5]; обсяг і характер систематизованих знань, практичних навичок і умінь, які опановує людина у процесі навчання і самоосвіти [12].

Мета статті – визначити основні підходи до відбору та структурування змісту курсу «Медіакомпетентність лікаря: можливості формування у процесі доклінічної підготовки».

Результати дослідження. Для подолання прогалин у формуванні медіакомпетентності майбутніх лікарів нами було розроблено та впроваджено в навчальний процес додатковий курс «Медіакомпетентність лікаря: можливості формування у процесі доклінічної підготовки», спрямований саме на формування та розвиток медіакомпетентності майбутніх лікарів.

Особливістю цього курсу є те, що він охоплює напрями професійної діяльності та сприяє активізації потреби студентів у професійній взаємодії. Завдання курсу полягає у формуванні медіакомпетентності майбутніх лікарів, розвитку у них:

- формування мотивації готовності щодо роботи у медіапросторі;
- усвідомлення цінності медіаінформації;
- глибоке й різнобічне оволодіння стійкого інтересу до формування та розвитку медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті;
- спрямованість майбутніх лікарів на інноваційний підхід до навчання та у професійній діяльності;
- вміння створювати власний медіапродукт;
- вміння отримувати та передавати медіаінформацію;
- здатність інтерпретувати та оцінювати медіаінформацію;
- здатність протидіяти медіаманіпуляціям;
- вміння використовувати медіатехнології у навчальній та професійній діяльності;
- здатність до самоосвіти та саморозвитку за допомогою медіасередовища у навчанні та професійній діяльності;
- творчий потенціал;
- вміння проєктувати свій загальний та професійний розвиток.

У процесі розроблення курсу нами враховано, що принципи відбору це «інструментальний вираз педагогічної концепції, представлений у категоріях діяльності, методичний вираз пізнаних законів та закономірностей, знання про цілі, сутність, зміст, структуру навчання, виражене у формі, яка дає можливість використовувати їх як регулятивні норми практики» [2].

На основі аналізу окресленої проблеми ми дійшли висновку, що для забезпечення ефективного формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті необхідно враховувати принцип фундаменталізації освіти, що дає змогу в процесі навчання забезпечити майбутніх лікарів потрібними фундаменталь-

ними базовими знаннями, сформованими в єдину світоглядну наукову систему на основі сучасних уявлень про науку та її методи. Цей підхід дав змогу інтегрувати знання не тільки з обраної спеціальності, а й з усього комплексу пов'язаних з нею наук, зокрема й природничо-наукових, гуманітарних та соціально-економічних галузей, що формують не тільки професійні навички, але й особистісні потреби, відповідальність фахівця перед наукою й людством.

Для нашого дослідження вагомою є думка О. Романовського, який акцентує увагу на те, що процес фундаменталізації освіти – це збільшення обсягу та ролі навчальних дисциплін загальнонаукового циклу (не тільки логіко-математичних і природничо-наукових знань, але й соціально-психологічних, філософських, культурно-історичних, а також суспільно-політичних); посилення зв'язків між дисциплінами навчального плану; перебудова циклу професійних дисциплін з посиленою увагою до світоглядних і соціальних проблем; забезпечення формування в процесі освіти методологічної культури фахівця; вивчення спеціальних дисциплін, спрямованих на формування навичок володіння засобами й технологією інформаційної культури тощо [9].

За своєю тривалістю навчальний курс «Медіакомпетентність лікаря: формування у процесі доклінічної підготовки» розрахований на 90 академічних годин (3 кредити) та складається структурно з:

- вступу;
- тесту для вхідного контролю, глосарію, де представлені основні поняття та терміни, що розглядаються під час вивчення навчального курсу;
- лекційного матеріалу, у вигляді презентацій;
- матеріалу для семінарських занять, у вигляді методичних розробок та презентацій;
- самостійної науково-пошукової роботи;
- підготовки доповідей та презентацій за проблематикою курсу;
- захисту медіапроекту за проблематикою курсу;
- тестових завдань для поточного та підсумкового контролю.

Даний курс є теоретичною та практичною основою формування сукупності знань та вмінь, які є базовими в структурі медіакомпетентності лікаря. Метою даного курсу є формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної підготовки в медичному університеті

Завданнями даного курсу є формування:

- медіаграмотності, медіакультури та здатність до їх застосування у професійній діяльності;
- здатності аналізувати, обробляти, оцінювати інформацію з різномірних джерел для підвищення ефективності професійної діяльності;
- здатності безпечної взаємодії з цифровим середовищем;
- здатності цифрової комунікації лікаря та пацієнта;
- навичок створення власного медіапродукту професійного спрямування.

Що стосується змістового наповнення, то навчальний курс «Медіакомпетентність лікаря: формування у процесі доклінічної підготовки» включає такі теми:

- Цифровізація системи охорони здоров'я та вимоги до професійної діяльності лікаря у цифровому просторі.
- Медіакомпетентність у забезпеченні ефективності професійної діяльності лікаря у цифровому просторі.
- Поняття «медіакомпетентність» лікаря. Структура медіакомпетентності лікаря.
- Місце та роль медіа у професійній діяльності та професійно особистісному розвитку лікаря.
- Відбір змісту формування медіакомпетентності лікаря.
- Форми, методи та засоби формування і розвитку медіакомпетентності лікаря.
- Технологія формування медіакомпетентності лікаря.
- Медіакомпетентність для забезпечення безпечної взаємодії з цифровим середовищем.
- Медіакомпетентність для цифрової комунікації лікаря з пацієнтом.
- Технологія створення лікарем власного медіапродукту.

Так, у процесі вивчення першої теми «Цифровізація системи охорони здоров'я та вимоги до професійної діяльності лікаря у цифровому просторі» варто розглядати такі питання: основні напрями цифровізації системи охорони здоров'я; Концепція інформатизації системи охорони здоров'я; Закон України «Про Національну програму інформатизації»; впровадження телемедицини; основні завдання інформатизації та цифровізації системи охорони здоров'я; фактори ефективної діяльності системи охорони здоров'я; медичні інформаційні системи: eHelsi, Doctor Eleks, Emcimed, Medstar, Medics; оптимальні шляхи інформатизації та цифровізації системи охорони здоров'я; цифровий простір системи охорони здоров'я; Рамка цифрової компетентності працівників охорони здоров'я.

Під час вивчення теми 2 «Медіакомпетентність у забезпеченні ефективності професійної діяльності лікаря у цифровому просторі» необхідно приділити увагу таким питанням: визначення основних понять; цифровий простір лікаря; професійна діяльність лікаря; вимоги до цифрового простору лікаря; медіасередовище як складова медіапростору, у якому існує медіаінформація, створена медіазасобами, та формуються професійні якості лікаря; медіасередовище як комплекс медіазасобів для створення медіапродукту, пошук та аналізу медіаінформації; лікар у цифровому просторі: розуміння медіа; використання медіа; комунікація через медіа; стратегії взаємодії як для себе так і для роботи.

Вивчення теми 3 «Поняття «медіакомпетентність лікаря». Структура медіакомпетентності лікаря» передбачає опрацювання таких пунктів:

визначення понять «медіа», «компетентність», «медіаграмотність», «медіаосвіта», «медіакомпетентність», які розкривають проблему медіакомпетентності; медіакомпетентність лікаря як структура взаємопов'язаних компонентів: мотиваційно-ціннісного, пошуково-аналітичного, інноваційно-технологічного, деонтологічного; критерії для оцінки формування медіакомпетентності лікаря: мотиваційно-ціннісні, пошуково-аналітичні, інноваційно-технологічні, деонтологічні; рівні сформованості медіакомпетентності лікаря: високий, середній, низький.

Вивчення теми 4 «Місце та роль медіа у професійній діяльності та професійно-особистісному розвитку лікаря» має містити розгляд таких питань: розуміння ролі медіа у професійній діяльності лікаря; вплив медіа на професійну діяльність лікаря; принципи та технології медіа у професійній діяльності лікаря та у професійно-особистісному розвитку; багатоплановість медіа; орієнтація в медіа середовищі; створення власного медіапродукту; використання сучасного цифрового обладнання у професійній діяльності та професійно-особистісному розвитку лікаря; використання медіа для професійних досягнень.

Ефективне засвоєння теми 5 «Відбір змісту формування медіакомпетентності лікаря» можливе при висвітленні таких складових: модернізація вищої медичної освіти; сучасні підходи до розробки змісту формування медіакомпетентності лікаря; основні аспекти змісту формування медіакомпетентності лікаря; формування структурних компонентів медіакомпетентності лікаря.

Під час засвоєння теми 6 «Форми, методи та засоби формування і розвитку медіакомпетентності лікаря» передбачено висвітлення таких підтем: традиційні форми формування медіакомпетентності лікаря; інноваційні форми формування медіакомпетентності лікаря; трансформація традиційних форм в умовах цифровізації професійної підготовки лікаря; основні методи формування медіакомпетентності лікаря; цифрова трансформація методів в умовах цифровізації професійної підготовки лікаря; використання медіазасобів у формуванні медіакомпетентності лікаря.

Під час вивчення теми 7 «Технологія формування медіакомпетентності лікаря» обов'язковими до розгляду мають бути такі питання: інформаційно-комунікаційні технології формування медіакомпетентності лікаря; мультимедійні технології формування медіакомпетентності лікаря; цифрові технології формування медіакомпетентності лікаря; дистанційні технології формування медіакомпетентності лікаря.

Ефективне засвоєння теми 8 «Медіакомпетентність для забезпечення безпечної взаємодії з цифровим середовищем» має включати обов'язкові до розгляду питання: визначення поняття «медіабезпека»; робота в цифровому середовищі; медіакомпетентність як засіб створення цифрового середовища; медіакомпетентний лікар здатний протидіяти медіаманіпуляціям; причини

викривлення цифрового простору; маніпулятивний інструментарій цифрового простору; якість і об'єктивність інформації.

Тема 9 «Медіакомпетентність для цифрової комунікації лікаря з пацієнтом» передбачає висвітлення питань: комунікація лікаря з пацієнтом через медіа; використання соціальних мереж для комунікації з пацієнтом; використання сучасного обладнання для комунікації лікаря з пацієнтом; контакт із пацієнтом; обмін інформацією з пацієнтом із використанням цифрових технологій.

У процесі вивчення теми 10 «Технологія створення лікарем власного медіапродукту» до розгляду пропонуються такі питання: визначення поняття «медіапродукт»; види медіапродукту; основні проблеми при розробці медіапродукту; алгоритм створення власного медіапродукту; етапи створення мультимедійного проєкту; написання есе; завдання роботи з медіатекстами; типи відеопродукту; технології розробки відеопродукту; тип створення власного медіапродукту; презентація власного медіапродукту.

Результатом вивчення курсу є створений власний медіапродукт у вигляді: доповіді, презентації, медіатексту, відео, фото, інтернет-сайту тощо. У результаті вивчення курсу майбутні лікарі повинні набути сформовану медіакомпетентність, яка відображається у сформованій здатності:

- до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел;
- добирати відповідний зміст, методи, технології; застосовувати форми формування медіакомпетентності лікаря;
- до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;
- використовувати знання й уміння в галузі сучасних інформаційно-комунікаційних та медіатехнологій для підвищення ефективності професійної діяльності;
- визначати місце та роль медіа у професійній діяльності та професійно особистісному розвитку лікаря;
- готовність використовувати технології формування медіакомпетентності лікаря;
- до розуміння значущості цифровізації системи охорони здоров'я, зокрема, до застосування принципів цифрового простору у професійній діяльності.

Цей курс може викладатися як в аудиторії, так і дистанційно, або за змішаною формою навчання. Питання налагодження дистанційного зворотного зв'язку зі споживачами освітніх послуг розглянуті у науковому доробку як вітчизняних так і зарубіжних учених, проте більшість з них розглядають саме питання налагодження зворотного зв'язку серед учасників процесу дистанційного навчання [6].

Серед тем індивідуальної роботи до навчального курсу «Медіакомпетентність лікаря: формування у процесі доклінічної підготовки» ми пропонуємо наступні:

- медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення лікаря;

- роль медіа у формуванні медіакомпетентності лікаря;
- негативні тенденції, що створює медіаінформація;
- маніпуляція в медіа;
- нові медіа та сучасні процеси комунікації;
- цифровізація системи охорони здоров'я.

На етапі доклінічної підготовки майбутніх лікарів пропонуємо також такі різновиди індивідуальних завдань:

а) доповідь на лекційному (семінарсько-практичному) занятті за умови, що тема індивідуального завдання дотична до теми заняття;

б) виступ із матеріалами індивідуального завдання як елемент мікрорекламування на лекційному (семінарсько-практичному) занятті для студентів;

в) презентація матеріалів індивідуального завдання на засіданнях наукового гуртка, звітної студентської конференції тощо.

У структурі індивідуального завдання потрібно передбачити тему й мету роботи; вступ; виклад змісту (за потреби подавати схеми, рисунки, моделі, описи, систематизовану реферативну інформацію та її аналіз); висновки; список використаних джерел.

Велике значення для формування медіакомпетентності мають виконання навчально-творчих завдань. Навчально-творче завдання передбачає розвиток творчого потенціалу особистості. С. Сисоєва дає таке визначення навчально-творчого завдання: «це така форма організації змісту навчального матеріалу, за допомогою якого педагог створює творчу ситуацію, прямо чи опосередковано визначає мету, умови, вимоги до навчальної творчої діяльності, в процесі якої суб'єкти навчання активно оволодівають знаннями та вміннями, розвивають власні творчі здібності» [11].

Нами розроблено етапи виконання індивідуальних навчально-творчих завдань, які виконуються студентами під час проходження спецкурсу «Медіакомпетентність лікаря: формування у процесі доклінічної підготовки».

Перший етап – підготовчий. На ньому передбачено організацію виконання індивідуальних завдань зі студентами на початку вивчення курсу «Медіакомпетентність лікаря: формування у процесі доклінічної підготовки». Роботу спрямовано здебільшого на поглиблене вивчення дисципліни: майбутні лікарі вчать працювати з науковими публікаціями, методичною літературою, інтернет-ресурсами, спостерігають, описують та проєктують різні ситуації для розв'язання професійних медіазавдань. Під керівництвом викладача студенти вчать здійснювати теоретичне дослідження, грамотно складати реферати, презентації, доповіді, повідомлення; виконують завдання напівалгоритмічної дослідної моделі (усвідомлення проблеми, обраної для дослідження, аналітичне оброблення наукових джерел, визначення шляхів реалізації дослідної проблеми).

Другий етап виконання студентами творчих і навчально-дослідних завдань виявляється під час вивчення більш складних тем. У цих темах

передбачено опрацювання окремих розділів, у яких запропоновано розв'язання невеликого, однак самостійного навчально-дослідного завдання або проблеми.

Третій етап передбачає участь у творчій роботі студентів наприкінці вивчення курсу. За нашим переконанням, для закріплення основних понять, які розглянуто на лекціях і практичних заняттях з курсу «Медіакомпетентність лікаря: формування у процесі доклінічної підготовки», потрібно організувати самостійну роботу, яка формує самостійність не тільки як сукупність умінь і навичок, але і як рису характеру, що виконує суттєву роль у структурі особистості сучасного лікаря. Пізнавально-творча діяльність студентів під час виконання навчально-творчих завдань потребує нової інформації, систематизації та узагальнення раніше вивчених теоретичних відомостей, вибору способів розв'язання художньо-творчих завдань засобами медіатехнологій.

Студенти самостійно аналізують літературні джерела, медіаресурси, опорні дидактичні матеріали, колегіально розробляють критерії оцінювання творчої роботи. До того ж на практичних заняттях для виконання науково-дослідних завдань. З огляду на це самостійна діяльність студентів засобами медіатехнологій сприяє формуванню професійних навичок, потрібних майбутнім лікарям в навчальній і професійній діяльності.

Висновки. Отже, розроблений курс «Медіакомпетентність лікаря: формування у процесі доклінічної підготовки», сприятиме формуванню у майбутніх лікарів медіакомпетентності на етапі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті, що сприятиме прогресивному розвитку галузі охорони здоров'я в нашій державі. Подальші дослідження спрямовані на розроблення технології створення власного медіапродукту майбутніми лікарями.

Література:

1. Ананьїн В. О., Горлинський В. В., Пучков О. О., Уваркіна О. В. Філософія : навч. посіб. / за ред. В. О. Ананьїна. Київ : ІСЗЗІ «КПІ Ігоря Сікорського», 2018. 367 с.
2. Андрощук І. Принципи відбору і структурування змісту курсу «Організація і методика виховної роботи». *Молодь і ринок*, 2011. № 1. С. 90-96.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
4. Волосовець О. П., П'ятницький Ю. С., Вітенко І. С. Удосконалення засвоєння практичних навичок і методик студентами та лікарями-інтернами – важлива складова кадрової перебудови первинної ланки медичної допомоги населенню України. *Мед. Освіта*. 2012. № 3. С. 3–7.
5. Кобзар О. Б. Система навчального процесу в медичному вузі. Київ : Стилос, 1997. 242 с.
6. Лисенко О. Ю. Організація зворотного суб'єкт-суб'єктного зв'язку із застосуванням дистанційних технологій на етапі післядипломної освіти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, 2018. № 1-2 (54-55). С. 68-73.
7. Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста за спеціальністю 7.110101 «Лікувальна справа» напряму підготовки 1101 «Медицина» : Галузевий стандарт вищої освіти [Чинний 16.04.2003]. Київ : Книга-плюс, 2003. 116 с.

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 3(49) 2025

8. Перспективні освітні технології : Наук.-метод. посібник. / За ред. Г.С. Сазоненко
Київ : Гопак, 2000. 560 с.

9. Романовський О. Г. Професійна підготовка майбутнього фахівця у контексті фундаменталізації сучасної освіти. *Професійна освіта і ціннісні орієнтири сучасності*, 2009. С. 132–138.

10. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи : підручник для студентів педагогічних факультетів. Київ : Абрис, 1997. С. 39.

11. Сисоева С. О. Основи педагогічної творчості : підручник. Київ : Міленіум, 2006. 344 с.

12. Цехмістер Я. В. Допрофесійна підготовка учнів у лицей медичного профілю. Київ : Наукова думка, 2002. 620 с.

References:

1. Ananin V. O., Horlynskyi V. V., Puchkov O. O., Uvarkina O. V. *Filosofia [Philosophy]: navch. posib. / za. red. V. O. Ananina*. Kyiv : ISZZI «KPI Ihoria Sikorskoho», 2018. 367 s. [in Ukrainian].

2. Androshchuk I. *Pryntsypy vidboru i strukturuvannia zmistu kursu «Orhanizatsiia i metodyka vykhovnoi roboty» [Principles of selection and structuring the content of the course «Organization and methodology of educational work»]*. Molod i rynok, 2011. № 1. S. 90-96. [in Ukrainian].

3. Vitvytska S. S. *Osnovy pedahohiky vyshchoi shkoly [Fundamentals of Higher School Pedagogy]: pidruchnyk za modulno-reitynhovoiu systemoiu navchannia dlia studentiv mahistratury*. Kyiv : Tsentr navchalnoi literatury, 2006. 384 s. [in Ukrainian].

4. Volosovets O. P., Piatnytskyi Yu. S., Vitenko I. S. *Udoskonalennia zasvoiennia praktychnykh navychok i metodyk studentamy ta likariamy-internamy – vazhlyva skladova kadrovoi perebudovy pervynnoi lanky medychnoi dopomohy naselenniu Ukrainy [Improving the assimilation of practical skills and techniques by students and interns is an important component]*. Med. Osvita. 2012. № 3. S. 3–7. [in Ukrainian].

5. Kobzar O. B. *Systema navchalnoho protsessu v medychnomu vuzi [The system of educational process in a medical university]*. Kyiv : Stylos, 1997. 242 s. [in Ukrainian].

6. Lysenko O. Yu. *Orhanizatsiia zvorotnoho subiekt-subiektnoho zviazku iz zastosuvanniam dystantsiinykh tekhnolohii na etapi pislidiplomnoi osvity [Organization of supplied subject subject with the application of distriant technologies at the stage]*. Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka, 2018. № 1-2 (54-55). С. 68-73. [in Ukrainian].

7. *Osvitno-profesiina prohrama pidhotovky spetsialista za spetsialnistiu 7.110101 «Likuvalna sprava» napriamu pidhotovky 1101 «Medytsyna» [Educational and professional program of training of a specialist in the specialty 7.11010101 «Medical case» of the direction of preparation 1101 «Medicine»]*: Haluzevyi standart vyshchoi osvity [Chynnyi 16.04.2003]. Kyiv : Knyha-plius, 2003. 116 s.

8. *Perspektyvni osvitni tekhnolohii [Prospective educational technologies]: Nauk.-metod. posibnyk. / Za red. H.S. Sazonenko* Kyiv : Hopak, 2000. 560 s.

9. Romanovskiy O. H. *Profesiina pidhotovka maibutnoho fakhivtsia u konteksti fundamentalizatsii suchasnoi osvity [Professional training of a future specialist in the context of fundamentalization of modern education]*. Profesiina osvita i tsinnisni oriientyry suchasnosti, 2009. S. 132–138. [in Ukrainian].

10. Savchenko O. Ya. *Dydaktyka pochatkovoї shkoly [Didactics of elementary school]: pidruchnyk dlia studentiv pedahohichnykh fakultetiv*. Kyiv : Abrys, 1997. S. 39. [in Ukrainian].

11. Sysoieva S. O. *Osnovy pedahohichnoi tvorchosti: pidruchnyk [Fundamentals of pedagogical creativity]*. Kyiv : Milenium, 2006. 344 s. [in Ukrainian].

12. Tsekhmister Ya. V. *Doprofesiina pidhotovka uchniv u litsei medychnoho profiliiu [Pre - vocational training of students in the Lyceum of Medical Profile]*. Kyiv : Naukova dumka, 2002. 620 s. [in Ukrainian].